

 Forum for
 utvikling og miljø

Oslo, 14.06.2021

Til
Utenriksminister Ine Marie Eriksen Søreide
Utviklingsminister Dag Inge Ulstein
Landbruksminister Olaug Bollestad

Kjære Ine Marie Eriksen Søreide, Dag Inge Ulstein og Olaug Bollestad,

Verden står overfor et vendepunkt. Klima- og naturendringer sammen med økt ulikhet, konflikter og sykdommer som Covid-19, er en fare for livet på jorda. Verdens matsystemer står for en betydelig andel av klimautslippene og forårsaker klimaendringer som rammer småskala bønder i Sør hardest. Samtidig har antall mennesker som sulter økt drastisk som følge av et matsystem som viste seg lite motstandsdyktig i møte med klima- og miljøkrise og pandemien. Forum for utvikling og miljø (ForUM) - et nettverk for over 50 norske organisasjoner ber med dette norske myndigheter om å fremme systemiske løsninger som styrker småbruksbøndernes rettigheter og muligheter på toppmøtet.

I september i år holdes verdenstoppmøtet om matsystemer i New York. Det er 12 år siden forrige toppmøte på dette temaet. Det er nå viktigere enn noensinne at verdens ledere kommer sammen og iverksetter planer og tiltak som sikrer nåværende og fremtidige generasjoner en trygg fremtid med tilgang til ernæringsmessig sunn og tilstrekkelig mat som ikke går på bekostning av andre bærekraftsmål. *Norge må delta aktivt i prosessen og fremme standpunkter som vil bidra til å gjøre verdens matsystemer bærekraftige.*

Toppmøtet om matsystemer må sees og forstås i sammenheng med andre FN-toppmøter som klimakonferansen i Glasgow i november (COP26) og naturforhandlingene i oktober (COP15). Ved å finne fellesløsninger og initiativ under de ulike toppmøtene kan vi styrke systemforståelsen, få en bredere front og positive synergier. Får vi derimot konkurrerende tiltak, kan arbeidet på et felt svekke arbeidet med det andre.

Under COP26 skal det rapporteres på Koronivia Joint Work on Agriculture (KJWA). Arbeidet og informasjonen som har kommet frem under arbeidet med KJWA under FNs klimakonvensjon (UNFCCC) må tas videre i rapporten som United Nation Food System Summit (UNFSS) skal resultere i. Denne rapporten skal vise vei for fremtidig internasjonal jordbrukspolitik. Om vi skal få et skifte til et bærekraftig og rettferdig matsystem så må internasjonal jordbrukspolitik være samstemt. *Ettersom UNFSS ikke skal resultere i noe bindende for medlemsland, er det avgjørende at arbeidet som gjøres under UNFSS følges opp i andre fora, både nasjonalt og internasjonalt.*

Toppmøtet i Roma i juli har som mål å fremme ideer, identifisere prioriteringer, en felles visjon og nye avtaler. Samtidig mobiliseres sivilsamfunnet og private

**Forum for
utvikling og miljø**

aktører til å bidra til både lokale og globale endringer i matsystemet. Således er toppmøtet i juli starten på en prosess som skal lede fram til endringer og avtaler.

I god tid før utløpet av SDG-ene i 2030 må det globale samfunnet ha fremforhandlet en ambisiøs og forpliktende avtale for verdens matsystemer som gir bærekraft.

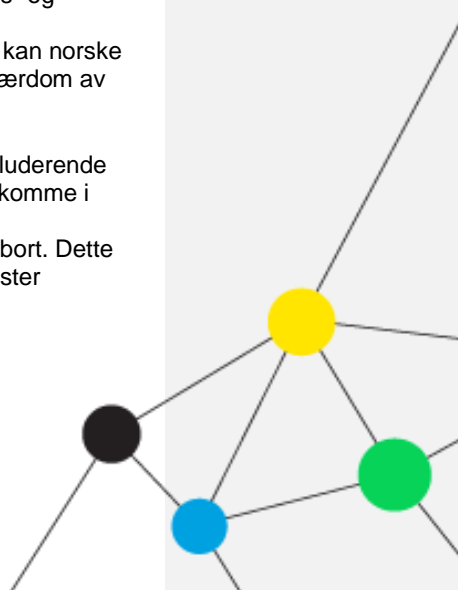
For å få til dette er det behov for forskning, analyser og innhenting av erfaringer. I forkant av møtet er det samlet inn "game changing solutions", organisert og gruppert i fem handlingsspor (Action Tracks) og 12 handlingsområder (Action Areas). De fleste forslagene synes å være prosjektforslag heller enn forslag til restrukturering av matsystemet. *ForUM mener at det er behov for at det nedsettes en ekspertgruppe, gjerne under HLPEF, som vurderer og analyserer utfallet av UNFSS, og kommer med anbefalinger på det videre arbeidet i Committee on World Security (CFS). Vi håper Norge tar til orde for dette under toppmøtet.*

Menneskerettigheter har vært viktig for norske myndigheter å styrke internasjonalt. Retten til å kunne brødfø seg selv er en grunnleggende menneskerettighet som på en god og systematisk måte kan bidra til at færre opplever sult, at flere får tilgang til ernæringsmessig god mat, og at matsystemene blir tryggere og mindre skadelig for klima og natur.

Det er viktig at Norge har en klar og tydelig stemme for at Food Systems Summit får et solid grunnlag i menneskerettighetene, spesielt retten til mat, og anerkjenne prinsippet om universell tilgang til mat (Universal Food Access), som er en måte å implementere retten til mat på. Menneskerettighetshensyn må synliggjøres i alle fem handlingsspor.

Kjønnspektivet må være tydelig i alle Food Systems Summits delområder. Under UNFSS må arbeidet med kvinner og likestilling i forbindelse med bærekraftsmålene generelt og matsystemer spesielt, styrkes. Kjønns- og likestillingsperspektivet, i tillegg til inkludering av ungdom, urfolk og marginaliserte grupper, må integreres i alle tematiske områder. Her kan norske myndigheter bidra til utveksling av informasjon og erfaringer, og ta lærdom av parter som har inkludert likestilling i sitt arbeide.

Flere toppmøter under pandemien er kritisert for å ikke være inkluderende nok. Digitale konferanser gjør det vanskeligere for sivilsamfunnet å komme i kontakt med nasjonale delegasjoner, møter lukkes og taletiden til organisasjonene settes ofte sist i møtene, med fare for at den faller bort. Dette svekker sivilsamfunnets medvirkning og kan føre til at prosessen mister legitimitet.

**Forum for
utvikling og miljø**

Vi ber den norske delegasjonen tar til orde for en styrket deltakelse fra sivilsamfunnet under selve mattoppmøtet.

Under dialogmøtene har utfordringer knyttet til internett-tilgang og involvering av både stemmer fra Sør og ungdom blitt svært tydelig. Skal vi sikre et rettferdig matsystem, må stemmer fra Sør, og særlig småskalaprodusenter, ikke bare høres, men også være veiledende for videre prosesser. *Norge bør derfor ta til orde for at det skal legges til rette for at flere deltakere fra land i Sør får mulighet til å delta fysisk under både møtet i Roma og i New York.*

Det er uheldig at Committee on Food Security (CFS) med all sin kunnskap, nettverk og erfaring ikke er en hovedaktør for Food System Summit. Dette bidrar til å svekke toppmøtets troverdighet og muligheten til å få til et godt sluttresultat. *Norge må derfor være tydelig i sin støtte til CFS som det legitime organet for FN-ledede forhandlinger og diskusjoner om mat, matsikkerhet og ernæring.*

Det er også forhold som ForUM er godt fornøyd med. Det er bra at norske myndigheter viser engasjement for toppmøtet og har pekt ut enkelte hovedsaker som Norge skal være talsperson for. Dette gjelder blant annet løsninger som fremmer en bærekraftig forvaltning av havets ressurser. Det blir her svært viktig at Norge fremmer løsninger som sikrer bærekraft i alle ledd og alle bærekraftsmål, spesielt 2, 8, 10, 12,13 og 14.

Norge har lyktes i å etablere en nasjonal strategi for bevaring og bærekraftig bruk av genetiske ressurser for mat og landbruk motivert ut fra forventninger om at fremtidige klimaendringer vil kreve blant annet nye eller tilpassede mat- og fôrplanter. ForUM er derfor glad for Norges satsning på småbønder og deres rett til å eie og bruke egnet frø og såkorn som er tilpasset det lokale miljøet. *Vi håper norske myndigheter gir sin klare støtte til initiativet for å fremme deltagerstyrt frøformidling og planteforedling.* En aktiv støtte til og styrking av lokale systemer for frøbevaring, oppformering, forskning og kunnskapsformidling knyttet til gamle/lokale matplanter i land i Sør er svært viktig og kan bidra til å motvirke de store multinasjonale selskaperes makt og innflytelse på et så viktig område som tilgang og eierskap til egne såfrø.

ForUM-fellesskapet håper at norske myndigheter vil ta med seg våre synspunkter og forslag inn i et svært viktig toppmøte for vår felles fremtid. Lykke til med forhandlingene.

Vennlig hilsen
Kathrine Sund-Henriksen

Forum for Utvikling og Miljø
Storgata 11, 0155 Oslo

Org. nr.: 971 274 646
forumfor@forumfor.no

www.forumfor.no

formaterte: Skriftfarge: Automatisk, Mønster: Klart
(Hvit)

formaterte: Skriftfarge: Automatisk, Mønster: Klart
(Hvit)

Forum for
utvikling og miljø

Forum for Utvikling og Miljø
Storgata 11, 0155 Oslo

Org. nr.: 971 274 646
forumfor@forumfor.no

www.forumfor.no

